

Yttrande över remiss om Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)

**Kommunstyrelsen har i § 380/2025 beslutat att lämna följande
yttrande över remissen:**

Växjö kommun avstyrker förslaget i SOU 2025:99 i sin helhet och uppmanar till en mer rättssäker och human migrationspolitisk. Förslaget innebär en systemförändring med långtgående konsekvenser för rättssäkerhet, integration och barnrätt.

Växjö kommun föreslår att regeringen i stället utreder möjligheten att stärka incitamenten för medborgarskap genom positiv stimulans och inte genom bestraffning i form av återkallelse av PUT. En individuell prövning ska vara huvudregel, och barn samt personer med lång vistelse ska under alla förhållande undantas från återkallelse.

Växjö kommun lämnar i övrigt följande synpunkter:

1. Rättssäkerhet
Förslaget att återkalla permanenta uppehållstillstånd (PUT) i stor skala strider mot grundläggande rättssäkerhetsprinciper och svensk rättstradition. Ett givet positivt beslut ska inte ändras om utan att några förhållanden av relevans av förändrats. Att dessutom göra detta utan individuell prövning kan inte vara annat än i strid med såväl regeringsformen som Europakonventionen. I synnerhet om det berör människor som varit i Sverige länge och inrättat sig efter PUT. Har dessa dessutom barn är det naturligen än mer graverande att återkalla.
2. Barnrättsperspektivet
Utredningen konstaterar att cirka 17 000 barn direkt eller indirekt påverkas. Trots detta saknas en tillräcklig analys av barnkonventionens krav på barnets bästa. Risker för psykisk ohälsa och stress är påtagliga, särskilt för barn som levt flera år i Sverige med PUT. Är det någon utredning som på allvar borde belysa dessa konsekvenser är det denna utredning. Föräldrar kanske av någon anledning inte vill eller kan bli svenska medborgare. Ska då barnen straffas för detta? Ytterligare en omständighet som belyser att utredningens förslag är i strid med lag.

3. Integration och samhällsekonomiska konsekvenser
- Argumentet att tidsbegränsade uppehållstillstånd (TUT) främjar integration är inte underbyggt. Tvärtom visar forskning att osäkerhet kring uppehållstillstånd försvårar etablering på arbetsmarknaden och i samhället. Utredning anför, bland annat, att skäl för att återkalla alla PUT är regelverket med återkallelse idag enligt Riksrevisionen inte fungerar som avsett. Detta till följd av att Migrationsverket inte prioriterat denna uppgift. Det är givetvis orimligt att människor som avflyttat från Sverige finns kvar som om de hade PUT. Men detta är ju inget skäl till att återkalla alla PUT. Snarare ett argument för att tillskjuta resurser till Migrationsverket för att göra det arbete de ska göra. Utredning bedömer själva att kostnaderna ur administrativ synpunkt för deras förslag är omfattande och inte ens kan bedömas annat än i mycket svepande bedömningar om två miljarder kronor. Överge därför förslaget och lägg en bråkdel av dessa resurser på att följa upp det som idag ska medföra att PUT återkallas efter individuell prövning.

Det framstår som helt uppenbart att detta kommer att bli mycket påfrestande såväl psykiskt som på andra sätt att plötsligen berövas givet uppehållstillstånd. Givetvis är det bra om fler kan och vill bli svenska medborgare, Sverige behöver fler och inte färre människor i landet. Men anledningarna till att inte söka svenskt medborgarskap kan ju vara flera. Kanske tillåter inte ursprungslandet dubbelt medborgarskap. Kan också vara att individen vill men inte klarar de krav som gäller. Det innebär ju inte att individen är en belastning och ska avlägsnas från Sverige. Det är helt uppenbart att personer kan vara etablerade och fullt ut produktiva utan att kraven på medborgarskap är uppfyllda. Och alldeles oavsett är det inte anledning att utan prövning försätta människor i en situation att från en dag till en annan riskera utvisning, utan någon anledning hänförlig till individen själv.

Av särskilt yttrande i utredningen författat av advokat Emilie Jörvall beskrivs på ett förträffligt sätt hur utredningens förslag kommer att dra undan mattan för mängder med människor med ohälsa, otrygghet och så vidare som följd.

Den ohälsa som kommer att uppstå kommer att drabba inte minst Sveriges kommuner. Växjö likt andra kommuner är helt beroende av människor från andra länder arbetar inom främst vård, skola och omsorg. Kortsiktigt kan förväntas att ohälsan hos alla människor som berörs leder till sjukskrivningar och då kostnader för kommunen. Om människorna sedan ska utvisas slår det rakt in i välfärdens kärna och kommunens förmåga att fullgöra sitt uppdrag.

Växjö kommun vill i sammanhanget påpeka att det givetvis är angeläget att personer som kommer till Sverige integreras genom att lära sig det svenska språket och bli en del av arbetsmarknaden.

4. Vandelskrav och rätt till medborgarskap
Införandet av vandelskrav som hinder för medborgarskap riskerar att slå oproportionerligt mot vissa grupper vilket utredningen själv påpekar. Det är oklart hur dessa krav ska tillämpas rättssäkert och likvärdigt. Dessutom riskerar detta att skapa ett nytt skikt av individer med lång vistelse i Sverige men utan möjlighet till permanent status.